

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula XIII. Sublat quacunq̄ue parte, tollitur totum

urn:nbn:de:bsz:31-102400

dem inesse partium, nondum tamen est domus.

III. Resp. Tunc quidem ponuntur in esse partium, sed non in esse partium domus; h. e. sunt quidem partes alicujus compositi, quod quidem tum ponitur, cum partes inter se unitæ sunt, sed non sunt partes domus. E. nec necesse est, ut domus tunc donatur. *Positis omnibus partibus ponitur totum*, illud, scilicet totum, *cujus partes sunt*: ut positis fundamentò, parietibus, tectò, &c. ponitur domus.

REGULA XIII.

Sublatà quacunque parte, tollitur totum.

I. Absolutè verum esse de *toto essentiali*. Cum enim vel forma vel materia, aut etiam genus vel differentia alicujus rei denegatur, id res hujusmodi esse non potest: ut in enthymemate non test dispositio medii cum extremis. E. non est syllogismus. Hoc animal non habet animam rationalem. E. non est homo.

II. De *partibus subjectivis* alia est ratio. Etiam si enim una vel plures species non sint acta in rerum naturâ, genus tamen actu in rerum naturâ esse potest: ut si, solus homo sit in rerû naturâ, adhuc erit animal.

III. Quantum ad *partes integrales*, dico

RR 5 nos

nos de totò illò trifariàm posse loqui: 1. ut absolute est aliquod totum. 2. ut est tale totum, h. e. ex partibus propositis constitutum. 3. ut denominatur integrum, vel res integra.

IV. Secundùm primam acceptionem *sublatà quâcunq; parte non statim tollitur totum.* Distinguunt autem vulgò inter partes integrales principales & minus principales. Illarum quâcunq; sublatà, tollitur totum, propter hoc ipsum scilicet, quod principales absolute necessariæ sunt ad esse totius. Harum autem (minus principalium) quâcunq; sublatà, totum non tollitur, hòc ipsò, quod minus principales non absolute necessariæ sunt ad esse totius: quemadmodum non tollitur hic homo, abscissâ manu aut pede.

V. Juxta secundam considerationem *sublatà quâcunq; parte totum tollitur:* ut abscissâ manu vel pede, non est homo amplius tale totum, quale antea erat: non enim est totum ex manu illâ aut pede amissò confirmatum, quemadmodum amissis cornibus aut dentibus, non amplius est animal cornutum aut dentatum, quæ res clarissima est, & apud omnes indubitata.

VI. In tertiâ acceptione integrum *opponitur mutilo, ut homo integer dicitur, qui*

qui m
dus est
nbi ha
igitur
tur, c
quod t
tem ab
xordis
nus lau
ejus, c
losoph
bile, in
cut ex
tracta
tem su
non est
specie
fit totu
riam,
sam n
quia q
net id
ut, sub
plius
tionem
sive ut
bus ce
lium p
quàm
manif

qui mutilus non est. Hic proinde videntur est Aristoteles *V. Metaph. cap. XXVII.* ubi hanc materiam ex professo tractat. Ut igitur integrum tollatur, & mutilum dicatur, oculus intendendus est tum ad id, quod mutilum denominatur, tum ad partem ablata, quod Philosophus appellat *κόλλωμα*, quod Fonseca putat, quamvis minus latine, reddi posse *mutilamen*. Ex parte ejus, quod mutilum dicitur, requirit Philosophus IV. condiciones: 1. *Ut sit divisibile*, intellige *in partes ex quibus constat*, sicut explicat Fonseca, quandoquidem detractione partis constituentis, non autem subje&ivæ sit res mutila, sicut genus non est mutilum sublatâ aliquâ specie, nec species est mutila sublatô individuô. 2. *Ut sit totum*, i. e. ut maneat secundum substantiam, ablatâ aliquâ parte. Hanc ob causam nullus numerus potest dici mutilus, quia quâvis parte numeri sublatâ, non manet idem numerus secundum essentiam: ut, sublatâ unitate ex ternariô, non est amplius ternarius. 3. *Ut ejus partes habeant positionem juxta essentiam*, h. e. ordinem in totô, sive ut totius essentia non sit, nisi in partibus certô ordine dispositis. Unde res similitum partium, velut e. c. aqua aut ignis, nunquam dicuntur mutilæ, quia earum partes manifestô carênt ordine. 4. *Ut sit continuum*.

Con-

Concentum enim sive harmoniam nemo dixerit mutilam, propterea scilicet, quod continua non est, nisi forsan ita dicatur per translationem.

VII. Ex parte *κολοβαματ*, sive ejus quod deest, 1. requiritur *ut non sit pars principalis*: quoniam deficiente parte principali, non manet totum secundum essentiam: sicut sublatō capite, non est homo. 2. *Ut non sit ubicunque existens, sed in extremitate*, qualis est e. c. ansa in cantharō. 3. *Ut tota sublata non possit renasci*: quam ob causam cervos non dicimus mutilos, cum cornua depoluerunt. Vide Thomam V. *Metaph. lect. 20.* Dominicum de Flandriā *ibid. q. XXV III. art. II.*

REGULA XIV.

Positō totō, ponuntur omnes partes.

I. Sequitur hæc Regula ex præcedenti. Nam si sublata quâcunque parte, totum tollitur, sequitur, positō totō, debere poni omnes partes, & idcirco eodem etiam modo explicanda est, quō prior.

II. Nempè, absolutè vera est de toto essentiali: quemadmodum ut homo sit, necesse est, & animam & corpus eum habere; ut syllogismus sit, oportet adesse medium & duo extrema, eorumque legitimam dispositionem.

III. De toto universali alia est ratio. Utenim genus sit in rerum naturâ, non necesse est,

est, ut
sed sicut

IV.

loqui d
in Reg
mam er
necesse
dum est
princip
omnes p
oportet
necesse
enim v
reat.

V. J

Positō to
admod
ritur, u
sed & ce
ratione

Subla

I. Ex
te, quat
tia sumi
atur, ne
particu
tia totiu
mâ part